

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Licijska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrt leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 18. novembra 1922.

STEV. 135.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna šteč.	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—
-----------	------------

Naš parlamentarizem.

Češkoslovaški ministrski predsednik Švehla je zadnjič v budžetnem odseku parlamenta dejal, da se ima Češkoslovaška boriti z dvema velikima težavama, z izgradbo države, ki je nastala na razvalinah Avstro-Ogrske in s splošnimi poveljnimi pojavi, ki v enaki meri tlačijo tudi druge, stare države s stoletno tradicijo in z obsežnim upravnim aparatom. Vsled tega je po izvajanjih Švehla treba podvojene delavnosti in poštrevovalnosti v javnem življenju, ter opozicija močno greši, ako venomer kaže na nekatere nedostatke, ki so neizbežni in ako nikdar ne pove pozitivnih predlogov, kako bi bilo tem pomanjkljivostim od pomoči. Češkoslovaški ministrski predsednik je mnenja, da je v republiki še premalo razvit pravi parlamentarizem, čegar bistvo obstoji v tem, da vladne in opozicijske stranke naravnost tekmujejo v pozitivnem delu, ker se tudi opozicija kljub svoji magari strogi kritiki obenem trudi, da ustvari nekaj pozitivnega po možnosti celo boljše, kot nudi vlada. Obe struji parlamenta se izpolnjujeta, ter je opozicija vedno pripravljena, da brez zadrege nastopi vlado. Dočim je baš v Češkoslovaški podoba, kot bi opozicijske stranke ne mislile na to, da morda že jutri morajo prevzeti vladno odgovornost.

Te resnične in premišljene besede veljajo v polni meri tudi za Jugoslavijo, ki je samo v toliko na boljšem, da je bivša suverena kraljevina Srbija oni stari temelj, na katerem je zgrajena naša državna stavba. Ali pri pogledu na razsežnost države in pri spominu na okolnosti ob njenem rojstvu, ko je bilo treba tudi Srbijo rešiti sovražne okupacije, moramo reči, da je češkoslovaški ministrski predsednik slikal tudi naše razmere, ko je povdarjal pomanjkljivosti češkoslovaškega parlamentarizma. Naš ustavnopravno zajamčeni parlamentarizem je namreč še precej grob, ker se pravzaprav šele razvija. Posebno prečanske pokrajine, kjer konstitucionalno pojmovanje še globoko korenini v širokih krogih naroda, se le počasi vživljajo v novi položaj. Tisti, ki so pod avstrijskim režimom pritrjevali vsakemu vladnemu predlogu, ali iz prirojene servilnosti ali iz spoznanja, da je brezuspešna vsaka večja opozicija, ker je bila vlada eksponent krone in ne parlamenta, si tudi v današnji dobi le neradi naprtijo breme večje odgovornosti. Bivši ogrski kompleks Jugoslavije, ki je sicer užival formalno parlamentarne ugodnosti, pa je bil brezpravna manjšina, ki je bila obsojena na politično smrt. Tudi Hrvatska svoboda je bila samo dozdevna, ker je venomer strahčila nevarnost kraljevega komisarijata, in bivši b.-h. sabor je bil evropska karikatura parlamentarizma. Le v Srbiji so zares vladale stranke, vendar je tu politični boj potekal mnogokrat v

takih oblikah, da je prišlo do resnih tresljajev v državnem vodstvu.

Iz teh komponent se danes razvija jugoslovanski parlamentarizem. Kdor je le površno zasledoval v zadnjih štirih letih potek našega javnega življenja, vidi, da je od prevrata v narodu že precej napredovala zavest politične odgovornosti. Kar je javnost v početku pričakovala in zahtevala od vlade, je bilo mnogokrat neizvedljivo in je pričalo o velikem nepoznanju širših javnih zadev. Mase so pričakovale čudežev, in ko se vse njihove želje niso izpolnile, so valile krivdo na vlado, ki so ji pripisovale večjo moč in so ji same prepuščale večjo svobodo gibanja, kot bi bilo umestno. Največ je iz politične nezrelosti izvirala strupena kritika, ki se je udomačila v enem delu našega časopisja in ki je vsled svoje nestvarnosti samo škodovala zdravemu razvoju. V novejši dobi je to brezplodno omalovaževanje javnih zadev, posebno gospodarskih, precej utihnilo, kar pomeni napredek in počasen prehod k pravemu in odgovornemu sodelovanju pri javnih poslih. Konstitucionalni nazor se vedno bolj umika parlamentarnemu.

In vendar smo še daleč od onega idealnega stanja, ki ga je Anglija dosegla še pred stoletji, in ki je njegov glavni znak, da se vsak volivec zaveda svojih dolžnosti napram celokupnosti, vsled česar je tudi politika strank zmernejša, stalnejša in plodovitnejša. Pri nas se greši pravzaprav na obeh straneh, kajti tudi vladna koalicija je dozdaj večkrat nastopila napram opoziciji z brezobzirnostjo, ki je bila po našem mnenju pretirana, in ki jo je opravičevati le kot dedščino prejšnjih dob. Saj je politika vladnih strank časih spominjala celo na nekdanje metode budimpeštanskega parlamenta. Na drugi strani pa je opozicija kazala vedno premalo zmisla za pozitivno zakonodajno delo, kajti malokdaj se je zgodilo, da je večji opozicijski blok važnemu in neodložljivemu vladnemu predlogu stavil nasproti lasten, skrbno izdelan predlog, kot smo n. pr. te dni videli pri vladnem zakonskem predlogu o vojni odškodnini, ki so nanj reagirali zemljoradniki z lastnim zakonskim protipredlogom. Isto je bilo opaziti tudi vedno pri proračunskih debatah, ki so pokazale, da se le malokateri poslanec poglubi v študij proračuna, ker hoče uplivati samo z enostranskimi številkami in kombinacijami, ki pravo sliko zatemnijo. Vendar bo razvoj sam rodil izboljšanje teh razmer, ki še ne odgovarjajo načelom pravega parlamentarizma, in ki jih ni dozdaj še premagal niti napredni češkoslovaški narod, kot je zadnjič v proračunski debati povdaril češkoslovaški ministrski predsednik Švehla.

Naša prosta cona v Solunu.

Po odhodu grškega zunanega ministra iz Beograda je izdalo naše zunanje ministrstvo kratko uradno poročilo, da je med obema vladama med drugim prišlo tudi do sporazuma v tem, naj se takoj pristopi k vprašanju ratifikacije pogodbe iz leta 1914, ki predvideva za Srbijo prosto cono v solunskem pristanišču, ter naj naša vlada stavi tozadevne dopolnilne predloge, ki so postali potrebni, v kolikor so danes naše razmere in potrebe različne kot svoj-

čas srbske. Zaenkrat še niso znane podrobnosti vladnih predlogov.

Beogradski »Trgovinski Glasnik« pri tej priliki prinaša nekaj misli o tehnični ureditvi proste cone v Solunu, ki jih v naslednjem v bistvu prinašamo. Kot je pričakovati, bo to vprašanje rešeno na tak način, kot v sličnih primerih v drugih državah; kot je n. pr. med svetovno vojno Francija dodelila nekatere dele svojih luk angleški, ameriški in italijanski vojaški upravi v svrhu nemotnega aprovizioniranja in drugih okolnosti; tako da bi bila naša prosta cona v solunski luki popolnoma naš del pristanišča in sestavni del naše države. Razume se, da bo morala imeti ta prosta cona vse predpogoje, da bodo mogle vse ladje pristati neovirano in ob vsakem času, da bo torej dovolj globoka, da bo dohod dovolj zavarovan proti viharjem, in da ladje ne bodo podvržene nobenim posebnim carinskim in drugim formalnostim z grške strani, izvzemši splošne pristaniške predpise ki veljajo za vse ladje. Ravnotako ni treba posebej povdarjati bistvenega predpogoja, da se mora ustvariti priložnost, da naši vagoni pridejo lahko po najkrajšem potu neposredno do ladij, in da torej ne bo potrebno prekladanje, ki bi že samo uničilo vse koristi proste cone. To je sploh prvi predpogoj za dobro funkcioniranje vsake luke. Pri taki organizaciji bi grški carinski uradniki imeli samo nalogo, da pri izhodu blaga iz naše cone plombirajo vagonne ter se pri vstopu na naše ozemlje pričajo o pravilnosti plomb.

Pri izvozu blaga naj bi bil postopek naslednji. Razširjena konvencija iz leta 1914 naj bi predvsem vsebovala podrobna določila o izvoznem železniškem prometu, da se s tem delo poenostavi, ter se ognemo poznejšim dogovorom glede vsakega posrednega transporta, kar bi silno oviralo brzi izvoz.

V kolikor so v nam dodeljenem odseku solunskega pristanišča že zgrajeni pomoli za pristajanje manjših ladij, bo treba vsekakor sporazumno ugotoviti, kako naj jih prevzamemo. Tudi je treba ugotoviti, ali namerava grška vlada, in v kakšnem roku, zgraditi pomole tudi za večje ladje, ali naj jih zgradimo mi, po načelu, da se z dobrimi pristaniškimi napravami, kot žerjavi itd., zmanjšuje dolžina pomola; to se pravi, čim boljša tehnična sredstva imamo na razpolago za hitro vkrcavanje in izkrcavanje blaga, toliko manj časa se bo mudila ladja v luki, in na isti dolžini pomolov bomo lahko natovarili in iztovarili toliko več ladij. — Ker moramo imeti dobre pristaniške naprave, to je, moderna mehanična sredstva za vkrcavanje in izkrcavanje blaga, že zaradi ekonomije časa in delovnih moči, in ker so dobre take naprave vzrok ekonomije pri dolžini monopolov, katerih zgradba je silno draga, zato moramo stremeti za tem, da zgradimo čim krajše pomole, ki so neobhodno potrebni za različne morske ladje, da pa te pomole oskrbimo z najmodernejšimi napravami. Kajti vsa večja pristanišča tekmujejo med seboj s čim hitrejšim vkrcavanjem in izkrcavanjem blaga.

Upamo, da bo vlada pri dopolnitvi konvencije iz leta 1914 mislila na vse te okolnosti, ki se tičejo pristaniških naprav, magacinov, antrpovjev, silosov, žerjavov, pomolov itd.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Leta 1901 je družba »Danica« pozvala profesorje, specialiste in strokovnjake, Hofera in Zubera, ki so pregledali ležišča v Rožanju ter ugotovili, da se je odkrita nafta pokazala na sekundarnih razpokah ter, da izvrtani rovi in niti vodnjak niso dosegli prvotnih ležišč. Akoravno so bili specialisti priporočili nadaljna raziskavanja in vrtanja, vendar niso bili tako sigurni, da se da s temi deli zanesljivo najti nafto in zato ni niti bosanska vlada, niti družba »Danica« v Bos. Brodu preduzela nič nadaljnega.

Od te dobe se je izdelala dobra cesta od Zvornika do Laporja, ki poteka 4 km oddaljena od Rožnja in so razmere za raziskavanje sedaj mnogo ugodnejše, kakor pa popreje. Po mnenju deželnega geologa bi bilo treba v Rožanju izvršiti globinsko vrtanje in ako bi se dobro izkazalo bi bilo treba vrtati na ravni Slanac pri Jali blizu Mitrovega Hana vshodno od Tuzle kakor tudi na terenu Sjenine, severovshodno od Dobojja.

V Črni Gori se nahajajo ležišča nafte v vasi Bukovik v Črniškem okraju Barskega okrožja na kraju, ki se imenuje Smrdež. Po zakonu o privilegijih z dne 19. februarja 1914. leta je dobil g. J. Kocare industrijalec iz Haga pravico za eksploatacijo. Rudno polje obsega koncesijski teren v izmeri 500 ha. Koncesionar mora vložiti za začetni kapital 500.000 perperjev. Ta koncesija velja ako ravno koncesionar ni obratoval, ker ga je vojna prekinila. Po poročilu g. Raša Miloševića, upokojenega upravnika državnih monopolov, je imela ta nafta 0.874 specifične težine ter veliko vsebino petroleja.

* * *

Kakor vidimo imamo pojave nafte na različnih krajih. Mi trpimo za sedaj ogromno pomanjkanje naftavih produktov, s katerimi se oskrbujemo zelo težko in za drag denar. Samo petroleja kerosa nam je treba 36 milijonov kg letno, za kar nam je treba plačati okrog 30 milijonov frankov ali okrog 100 milijonov dinarjev, poleg svot, ki so potrebne za bencin, plinovo olje in mazilovo olje. Ako bi imeli svojo nafto, bi se lahko dobro oskrbovali in bi dobivali petrolej za eno desetino do eno četrtno sedanje cene, kar bi pomenilo prihranek okrog 100 milijonov Din za vse naftove produkte. Vpoštevajoč ta ogromni prihranek, bi bilo treba žrtvovati večjo svoto za raziskavanje. Monopolna uprava bi morala napraviti vse, da se ta raziskavanja izvršijo kar najbolje in najhitreje. Enkrat odkrita nafta bi stvorila močne pomožne industrije, kakor jih je stvorila v Romuniji.

LV. Naša cementna industrija.

Cement se producira skoro v vseh pokrajinah naše države. V Srbiji imamo tovarne v Ripnju, Ralji in Po-

povcu. Tovarna cementa v Ripnju je producirala romanski cement in sicer okrog 3 vagone dnevno ali okrog 1000 vagonov letno. Vse zgradbe in instalacije so bile v vojni dobi uničene in pokvarjene ter se do danes še niso obnovile. Vzrok temu je, da podjetje do sedaj ni dobilo ničesar za obnovo, kar je obžalovanja vredno.

Tovarna cementa v Rajli je producirala pred vojno romanski in naravni portlandski cement, v vojni dobi pa je bila uničena, vendar se je s stroškom 2 milijonov dinarjev obnovila. Pred vojno je izdelovala okrog 7 vagonov cementa na dan. Sedaj so pa peči urejene za produkcijo 12 vagonov in instalacija za mletje za 6 vagonov na 24 ur.

Tovarna ima 4 velike peči Ečetuatovega sistema, vsaka peč po štiri komore, ki so urejene za domači premog, kar je z ekonomskega stališča zelo važno, ker so bile poprej urejene za tuji koks. Kapital družbe je povišan od pol milijona na 4 milijone dinarjev in sicer vsled obnove. Polovica delnic je last tovarne »Spljet« in zato ima ta tovarna odgovarjajoči del delnic »Spljeta« ter je tam zastopana tudi v upravnem svetu. Tovarna je sedaj gotova in je začela izdelovati cement. Tovarna se nahaja takoj ob železniški glavni progi pri železnični postaji Rajla. Cement je izborne kvalitete Rajlska tovarna cementa je prodala cement po Srbiji in Bulgariji. Cementna tovarna v Popovcu producira romanski cement, portlandski cement, navadno apno in hidravlično apno. Letna produkcija znaša 3500 vagonov portlandskega cementa, 600 vagonov romanskega cementa in okrog 1000 vagonov navadnega in hidravličnega apna. Cement se je prodajal po Srbiji, Bulgarski ter v Solun. Tovarna je zvezana z ozkotirno železnico od Popovca do Davilovca na progi Zaječar Paračin. Nadalje je zvezana s svojim premogovnikom v Čičevcu z žično železnico. Tovarna ima vrtilno peč od 35 metrov. Cement je izvrstne kvalitete. Tem tovarnam bi bilo treba s tarifno politiko omogočiti, da bi še nadalje izvažale na vzhod, posebno pa v Bulgarijo.

Na Hrvaškem in v Slavoniji se nahajajo tovarne v Zagrebu, Bakru in Beočinu. Tovarna portlandskega cementa delniška družba v Zagrebu ima letno produkcijo 6000—7000 vagonov ter prodaja cement po Hrvaški in Slavoniji, Medjimurju, Južni Štajerski in Sloveniji ter Bosni in Hercegovini in ne izvažnikamor v inozemstvo. Ta tovarna ima na licu mesta cementni kamen (lapor) ter obratuje s tremi najmodernejšimi vrtilnimi pečmi.

Cementna tovarna v Bakru je urejena za produkcijo 2500 vagonov. Ta tovarna je neugodno zgrajena ker dovaža kamen iz srednje Dalmacije in

ga torej nima v neposredni bližini, kakor vse ostale tovarne. Neugodno je nadalje tudi to, da Bakar nima železniške zveze ter se mora premog in kamen dovažati po morju, a cement zopet izvažati po morju. Za sedaj bi bilo treba, da bi obratovala tovarna samo za otoke in okolišna meta v Primorju. Ta tovarna že več let ne obratuje in sicer že od predvojnih časov.

Cementna tovarna v Beočinu je producirala pred vojno 2600 vagonov romanskega cementa in 28.000 vagonov portlandskega cementa. V naši državi je prodala 300 vagonov romanskega cementa in 3500 vagonov portlandskega cementa. V inozemstvo pa je prodala 2300 romanskega in 24.500 vagonov portlandskega cementa. Cement bi se prodajal po Madžarskem, Romuniji, Bulgariji in Levanti. Ta izvoz bi bilo treba z vsemi močmi podpirati, da se še nadalje vzdrži in razvije. Tovarna je najmoderneje urejena samo se bo morala prilagoditi na naš premog, ker je obratovala s sedmograškim premogom. Tovarna zaposluje okrog 750 delavcev. Ima 12 strojev za proizvodno 5500 konjskih sil in 80 električnih motorjev s 1900 konjskimi silami. Ima 35 peči za pečenje cementa, lastno mehanično delavnico in livarno za popravce strojev, svojo kolonijo, tovarno za smodnik itd. Davka je plačala letno od 184.000 do 295.000 zlatih kron.

Šarabon:

O kaliju.

V prvi polovici letošnjega leta so velikanske spekulacije bankirja Hersfelda obrnile vso pozornost na kalijevo industrijo. Napravili so vse kar je bilo mogoče, da bi izvili akcije iz rok dotedanjih lastnikov; pravijo, da je bila na delu skoro cela milijarda mark. In vendar ni imela nemška kalijeva industrija svojega monopola več, ker so bili morali odstopiti alžaske dele Franciji, in vendar je bila prodaja zelo nazadovala. Zakaj vse to?

Nemška kalijeva industrija je imela pred svetovno vojsko svetovni monopol in so ta monopol tudi do skrajnosti izrabili. Na Nemškem so bile cene kolkor mogoče nizke, izborna so pa zasluzili s prodajo na zunaj. Kako daleč so prišli z izrabljanjem monopola, nam kaže dejstvo, da so na primer l. 1910 nakopali v vsaki od štirih glavnih jam 171.000 metrskih stotov, da je potem število jam trajno rastlo, dočim je proizvod vsake jame rapidno padal. Leta 1913 je bilo 164 jam, leta 1920 že 201, vsaka jama l. 1913 je proizvajala samo 67.000 stotov, l. 1920 pa samo še 45.000 stotov. Ta industrija je torej preveč v znamenju velekapitala. Nehote se spomnimo na uničenje dišavnih nasadov na nizozemskih izhodnoindijskih

otokih v korist par privilegiranim tvrdkam, ki so imele ob stokrat manjšem delu isti dobiček kakor prej.

Pogubne posledice slabega gospodarstva te industrije so se morale po vojski seveda še prav posebno pokazati. Monopol je izginil, zlasti, ker so alžaske jame prešle v francosko upravo. Francozi so šli z zares veliko energijo na delo, da so zvišali povzdigo v proizvodnji alžaskega kalija. Do srede leta 1921 je zrastle število delavcev od 3000 na 6000, produkcija se je izredno dvignila; l. 1913 so producirali alžaske rudniki 3,5 milijona stotov kalijeve soli, l. 1920 pa 12,2 milijona. Sicer se je ta nenadni razvoj potem nekoliko ustavil, vendar pa govorijo statistike za leto 1921 še zmiraj o devetih milijonih stotov, torej napredek napram letu 1913 za 157%! Član nemškega državnogospodarskega sveta Werner je izdal brošuro »Die Krisis in der Kaliindustrie« in je dokazal, da je tudi ta izredno velika produkcija samo petina možne produkcije in da so že s to ugotovitvijo na vprašanja glede na tako zelo pomnoženo produkcijo rešena. Prusko trgovsko ministrstvo je nazadovanje nemških in napredovanje francoskih podjetij moralo seveda opaziti in se je intenzivno pečalo z vprašanjem večje produktivne možnosti in znižanja lastnih stroškov. Reševaje to vprašanje so ugotovili, da so proizvajala državna podjetja na leto povprečno 662.000 ton surove soli — v zadnjih desetih letih —, največ pa leta 1912, 910.000 ton. Pravijo, da se po več sploh ne more proizvajati kakor 1.400.000 ton na leto. To je torej nekak podvojeni znesek poprečnih zadnjih deset let in poldruga dosedanja največja produkcija. Vrhutega pa pravi spomenica, izdana od trgovskega ministrstva, da bi se dali stroški produkcije same znižati za 20 do 30%.

Drugi pa pravijo: Vse to je prav in je prav, da se študira, a je vendar premalo; glavni problem kalijeve industrije je ta, kako bomo kalijevo sol prodali. Pred vojsko je bila prodaja kalija v tujini pač vsak dan večja. A v prvih treh mesecih letošnjega leta so prodali samo 18% celotne produkcije v tujino. Inozemstvo je plačevalo za kalij prej ogromne svote, a to je sedaj prenehalo. Ameriški poljedelci danes nimajo toliko razpoložljivih sredstev, da bi dajali za kalij pretirane svote; tako je na primer metrski stot kalija pozimi l. 1919 stal za Ameriko 1200 mark, za Nemčijo pa samo 85 do 90 mark, še lansko leto, 1921, so bile cene za kalij veliko pretirane, v nobenem razmerju z naraščanjem dolarjeve vrednosti; dočim se je vrednost dolarja dvignila od 1 na recimo 35, se je dvignila cena kalija od 1 na 120! Alžaske podjetniki so napeli seveda vse sile. Na dobijo nemške kalijeve odjemalce zase. Kljub temu so bili pa Nemci tako trgovatni,

da je bil še letos začetkom leta kalij na inozemskih trgih trikrat tako drag kakor pa na Nemškem. Zato pa tudi niso več toliko prodali kakor prej. In če so hoteli kaj prodati, so morali cene izdatno znižati in sicer ne samo Amerikancem, temveč tudi Angležem, Špancem, Holandcem, Dancem in Švedom.

Spomenica pravi nadalje da je nemška kalijeva industrija že več desetletij delala po popolnoma negospodarskih principih in da je nevarnost, da bo delala tako tudi naprej. Navaja razna sredstva. Neoficelno pride člankar do zaključka, da bo morala nemška kalijeva industrija iti z roko v roki skupaj z alžaskimi podjetniki in napraviti z njimi nov svetovni kalijev monopol. In če se bo to zgodilo, potem bodo brezumne spekulacijske cene ostale za vedno in bodo podražile poljedelske pridelke za zelo visoke zneske. Vse to velja pa v Nemčiji samo glede na državne obrate, ki tvorijo samo 15%, vse kalijeve industrije. Kaj bodo naredila privatna podjetja? Ali bodo mogla znižati stroške lastne produkcije na isti nivo kakor jih misli znižati država? Ali bodo šli Francozi in Nemci tudi v privatnih podjetjih skupaj? Mislečemu človeku se vidi, da se bo moralo poljedelstvo navaditi na vedno rastoče cene kalija. Alžasani so se že monopolizirali in ker so se Nemci že prej, bodo šli skupaj in kalij bo zelo drag, vsled tega tudi poljedelski pridelki primorani dražji kakor bi bili sicer.

Morebiti se bo monopol v kalijevi industriji nekoliko zrahljal, če se bodo uresničile vesti o odkritju novih velikih nahajališč v Andriki in posebno še na Španskem v okolici Barcelone. Tu pravijo da so skladišča tako bogata kakor vsa nemška in alžaska skupaj. Seveda bi se v slučaju uresnitve teh vesti nemški in alžaske kalijev kapital kar hitro pobrigal zanje, vendar bi pa ob množini soli morali nastaviti dosti nižje cene kakor mora računati poljedelstvo z njimi danes. Zato je v interesu zdrave spekulacije in poljedelstva in steni vred tudi v interesu zdrave trgovine vsako tako odkritje prav toplo pozdraviti.

Literatura: Šarabon. Gospodarska geografija, 141—142, 300 Necker, Die deutsche Kaliwirtschaft, Prager Presse, 31. Mai 1922. Wirtschaft und Statistik, Berlin Heft 4, 1922. Frankfurter Zeitung 10. April 1922. Denkschrift des Preuß. Handelsministeriums, Ende Mai 1922 Voss, N. 40 1922; ta uporabi podatke francoskega lista Génie Civil.

Tracija.

Odkar je stopila v ospredje možnost revizije sevreškega mirovnega sklepa, a zlasti pa po Grškem polomu v Mali Aziji, čitamo skoro dnevno po časopisih ime Tracija, ne da bi se pri tem na-

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(53. nadaljevanje).

No, morebiti bo pa še čas, da izpremenimo nakladanja; na vsak način brzojavim takoj v London glede tega, odvrne prokurist.

Na velko nevoljo gospoda Feldbacha ni bilo iz Londona celi dan nikakga glasu. Šele ob sedmih zvečer, ravno ko je nameraval gospod Feldbach zapustiti pisarno, je prišla težko pričakovana brzojavka, ki se je glasila: Nakladalna navodila dali brzojavno danes jutraj v Kalkuto, ravnokar prejeli odgovor, da se izvrši nakladanje v Port Said, od tam dalje pod rusko zastavo. Pozdrav Kurt.

Zadnji odstavek zveni kot mala opravičba, zakliče smeje se gospod Feldbach, »toda vesel sem, da smo mogli še urediti stvar. Sreča, da je dospelo, kot se mi zdi, moskovsko potrdilo že danes jutraj v London, da je bilo torej odposlano pred kopijo. Kajti, če bi bilo zamujenih par ur, bi bilo pač težko v Kalkuti preklicati dana navodila in morebiti že naročeni prevoz. — Dotičnih ti-soč mark izgube bi že še preboleli, toda zavest, da ravno pri prvi kupčiji nam niso bili znani vsi potrebni

pogoji, bi ne dajala posebne vpodbude.

Prva kupčija londonske podružnice torej ni bila slaba.

Mr. Brown in njegov mladi tovariš pa tudi nadalje nista v brezdelju živela; zavzela sta se posebno za to, da bi dala čim večji razmah čajnim kupčijam. Pisala sta, da sta prejela ponudbe iz Kalkute tudi za zeleni assamski čaj, takozvani Indo-Japan panfired teas in da nameravata kupčevati z njim v New-Yorku, kjer da je za to vrsto čaja dober trg.

Toda zanimala sta se tudi za druge indijske izvozne predmete in sta upala, kot je pisal Kurt svojemu očetu, na dober razvoj trgovine z vzhodno Indijo. V Bombaju, kakor tudi v Kalkuti imata izvrstne zveze in tudi v Colombi sta stopila v korespondenco z neko prvovrstno tvrdko. Podvzeti nameravata konsignacije z bisernikom, kininom, cimetom in vanilijo.

Obenem s pismom je poslal Kurt za hamburški statistični oddelek tudi celo zbirko vzorcev najvažnejših tuzemskih produktov poleg cele vrste interesantnih statističnih podatkov in tržnih poročil.

Ravno, ko je Adolf urejeval pre-jete stvari, in sta se tudi Ernst in Fric razveseljevala nad bleščočim se bisernikom in primerjala Guatemalakinin z indijskim, je prišel zraven tudi gospod Feldbach s prokuristom.

»No, kako vam ugajajo zakladi? prične, »ako bo šlo tako naprej, bomo kmalu lahko odprli celi trgovski muzej.

»Saj pa je tudi v resnici lepa zbirka! pripomni prokurist.

»Kurt nam bi bil lahko poslal tudi kak vzorec jute, meni Adolf, »kot se zdi, se on sam zelo zanima za ta predmet, in ker je pri nas nov, bi me pač zanimalo, spoznati ga in natura.

»No, proizvode iz jute vam pridejo vendar takorekoč vsak dan v roke, pravi prokurist.

»Sicer pa kot vidim, je tudi Kurt pridejal svoji pošiljki en tak proizvod, ga prekine gospod Feldbach.

Kurt opazuje nekoliko začuden vzorce na mizi pred seboj.

»Motiš se, papa, zakliče nato, med temi vzorci ni ničesar iz jute. Tudi ni Kurt tega nič navedel v seznamu poslanih vzorcev.

»To tudi ni bilo potrebno, kajti vzorec je tako velik, da se ga ne more lahko prezreti; saj leži direktno pred teboj!

Adolf je postajal vedno bolj zmešan. Prične brskati med vzorci in hoče ravno vreči pod mizo kos platna, ki je služil za omot in mu je bil na potu, kar ga prime oče za roko.

»Ne prenaaglo, Adolf! zakliče gospod Feldbach smeje se; »če boš tako ravnal z vzorci, jih lahko pozneje iščemo po tleh!

Toda to je vendar platno za zavoj, papa! zakliče začudeno Adolf.

Vem to, in ravno zaradi tega ga hočem varovati, da ne izgine! Iz česa pa je izdelano to platno, Adolf?

Temu se je zdaj naenkrat posvetilo. »Iz jute, papa? mu pride jee-ljaje z jezika.

No, seveda, Adolf, in zdaj boš dal prav gospodu Kreju, ako pravi, da imaš izdelke iz jute vsak dan pred očmi. Vreče za moko, žito, sladkor in platno, ki se potrebujejo za omot, to vse je izdelano iz jute. — Juta je rastlinski proizvod, ki se v Indiji prideluje že dolgo vrsto let, katerega pa smo dobili v Evropo šele l. 1832 in v Nemčijo samo pa je prišel šele leta 1861.

Kakor mnogo drugih prekomorskih naravnih pridelkov, ki so jih podjetne tvrdke odkrile, trgovsko izrabile in jih privedle evropski industriji, je postala tudi vzhodno-indijska juta važen trgovinski predmet in nudi za mnogovrstne izdelke potrebno surovino.

Z juto se ravna podobno, kot z lanom in konopljo. Aprila in maja začnejo v Indiji s setvijo, in približno tri mesece pozneje že lahko zanjejo tri do štiri metre visoke bilke, s katerih nato odstranijo liste in prirastke in jih, zvezane v snopice, sušijo kot lan, za kar je potrebno le nekoliko dni. Nato se po celi dolžini potegne z bilke koža, katera se osuši

tanko zavedali kaj spada pod to označbo.

Tracijo imenujemo danes ozemlje na zapadu Carigrada, približno do spodnjega toka reke Mesta ali Razasu in do gorovja Kušlar, pod katerim izvira reka Ardar, ki se pri Jedrenu izliva v Marico. Na severu se je računal k Traciji ves svet do turško bolgarske meje, kakor je obstajala do l. 1912, na jugu pa do morske obale. Sedaj se običajno razlikuje vzhodna Tracija, to je vse, kar leži vzhodno od spodnje Marice, do zapadne Tracije. Nekdaj je imela Tracija, ki je eden najstarejših teritorialno političnih pojmov na balkanskem polotoku mnogo večji obseg nego smo ga ravnokar označili. Tracija je bila že v starem veku samostojno kraljestvo, ki je segalo na sever do gorovja Balkana, ki se ga je takrat imenovalo Haemus, na severozapadu pa tudi v porečje gornjega Iskra in gornje Strume. Poleg današnjega teritorija je obsegala tedaj Tracija tudi še vso južno Bolgarijo z Sofijo in Čustendilom vred celo naše Pirotsko okrožje. Svojo samostojnost, so obdržali Traciji do nuške dobe in tudi še dolgo pod rimsko nadoblastjo. Koncem starega veka so se povsem pogrčili in poromanili; od šestega stoletja dalje se tracijski jezik ne najde več med živimi.

Za časa slovenske naselitve je Tracija, posebno pa današnja Tracija, dobila relativno najmanjšovanskih priseljencev. Carigrad in druga obrežna mesta s svojimi posadkami so bila preblizu. Zato se je tu najbolj ohranila predslavonska nomenklatura. Pozneje je bila Tracija vedno najhujše bojišče med Bolgari in Bizantinci. Bolgari so si mogli samo z največjim naporom osvoboditi le severni del stare Tracije, to je v glavnem današnja južna Bolgarska ali vzhodna Rumelija. Tako se je obseg Tracije počel polagoma krčiti v svoje južnejše dele. Ta južna Tracija je ostala Bizantincem do turške invazije.

Tracija je bila prva dežela na evropskih tleh, ki so se je polastili Turki, že v sredini 14. stoletja. Tu so se začeli Turki naseljevati v velikih množinah. Tracija je namreč po svoji površini, po gorskem južnem podnebju podobna Mali Aziji, zato je tudi mikala Turke k naselitvi. Tako je dobila Tracija izmed vseh evropskih dežel največ tistega prebivalstva, kakor je bila prej ohranila največ grškega življa.

Najnovejša politična zgodovina Tracije je znana.

Leta 1878. so priklopili nje najsevernejši del k vzhodni Rumeliji, ki se je potem leta 1885 združila z Bolgarijo. Leta 1912—1913 bi imela pripasti vsa Tracija do črte Enos-Midia Bolgarom, toda s porazom na Bregalnici so Bolgari izgubili tudi skoro vso vzhodno Tracijo z Jedrenom, obdržali pa so zapadno Tracijo z Dedeagačom, dasi brez železniške zveze do njega.

na solcu. Suha koža je nato gotova juta za trgovino. Pred izvozom juto sortirajo in jo nato hidratično stisnejo v bale po 400 angleških funtov ali 180 kg.

Pri sortiranju jute gledajo na barvo nitk in na njih čistost, mehko in finost. — Najboljše vrste imajo svetlo, belorumenkasto do srebrnivo barvo. Njih nitke so mehke in imajo svilen blesk, dočim kažejo navadne vrste le malo bleška in imajo rumeno do rujavkasto barvo. Niso tako čiste, kakor tudi ne tako mehke in fine. Pridelovanje, to je preja, se vrši enako kot pri lanu, samo, da so niti, kakor tudi sploh vsi izdelki iz jute daleko surovejši, kakor laneni.

V Indiji izdelujejo iz jute že iz davnih časov vrvnate izdelke in surovejšo tkanino, ki se uporablja za blago za vreče. V Evropi izdelujejo iz te tkanine istotako vreče, razen tega pa tudi preproge ter cenejše namizne prte in zavese. Dalje se niti iz jute podelajo v pasove, vžigalnike in stenje. Surova juta sama se zelo ceni kot material za obveze.

Industrija v juti se je, kot sem že omenil, izborna razvila, in v Indiji je ta predmet eden izmed najpomembnejših, ki pridejo pri izvozu v poštev. — Veliko se spekulira s tem predmetom. Trguje se z njim z navedbo znamke, obstoji pa že cela vrsta dobrih in prvovrstnih znamk.

(Dalje prih.)

Slednjo z vsem desnim bregom Marice so dobili kot koncesijo od Turčije pred svojimi zahrbtnim napadom na Srbijo.

Po svetovni vojni so izgubili Bolgari južni, to je primorski pas zapadne Tracije, dočim so obdržali gorati severni, to je porečje reke Arde. Vzhodna Tracija, bolgarska kakor turška je postala istotako grška last.

Doslej še ni jasno ali gre pri odločanju vzhodne Tracije za njen obseg v letu 1913 ali za oni v leto 1915. Najbrže se bo antanta vzela korektur dogovorjene med Nemčijo, Turčijo in Bolgarijo sploh v poštev, ampak se bo držala v glavnem meje iz leta 1913. Glede turške zahteve po plebiscitu v zapadni Turčiji je gotovo, da se pri tem ima pred očmi samo grški pomorski pas, ne pa severni bolgarski.

Po vseh podatkih, ki so bili dosedaj objavljeni je gotovo, da je v Traciji bolgarski živelj najmanj, uprav neznatno zastopan. Razmerje med Grki in Turki pa je nejasno: V splošnem se lahko reče da prevladujejo Grki v notranjosti, Turki pa v širokem pasu ob obali.

Izvoz in uvoz.

Izvoz sadja v Švico. Izvoz sadja iz naše države v Švico bo letos zelo slab, ker so v Švici pridelali mnogo več sadja, kakor ga potrebujejo doma.

Izvoz krompirjevih predelkov iz Poljske zabranjen. Izvoz krompirjevih rezancev ter suhega krompirja je iz Poljske zabranjen.

Izvoz češkega stekla v Švico je znašal lansko leto 1.657.674 švicarskih frankov in se je tikal po večini barvanih steklenic. Izvoz češkega ploščatega stekla ne zaostaja za nemškim steklenim izvozom v Švico. Uvoz surovega stekla je na isti višini kakor francoski in belgijski, pač pa petkrat manjši kakor nemški. Kar se tiče steklenega uvoza v Švico je Češkoslovaška na drugem mestu. Glede vsega uvoza zavzema Češkoslovaška četrto, glede izvoza pa sedmo mesto.

Romunija dovolila izvoz pšenice. Romunski ministrski svet je sklenil dovoliti izvoz precejšnje množine lanske pšenice.

Izvoz ovsa iz Madžarske. Madžarska vlada je izjavila, da pod nobenim pogojem ne dovoli izvoza ovsa.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Zopetno povišanje cen nemškemu železu. S 15. novembrom so se cene železu v Nemčiji zopet povišale.

Znižanje cen železu v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da so se zaradi močne češkoslovaške in luksemburške konkurence cene železu in železnim izdelkom znatno znižale.

Lesna borza v Romuniji. V Romuniji nameravajo osnovati lesno borzo za celo državo, s sedežem v Kološvaru.

Dunajski mednarodni sejem se vrši spomladi 1923 od 18. do 24. marca.

Industrija.

Centralna organizacija vseh industrijcev v naši kraljevini se bo osnovala na zborovanju industrijcev dne 4. decembra v Beogradu.

Nova železna livarna v Zagrebu. — Neka češka skupina finančnikov in industrijcev je kupila v Zagrebu veliko zemljišče, na katerem bo zgradila veliko moderno urejeno livarno železa. Letna produkcija bo znašala okrog 500 vagonov ter bo mogla vsled velikega kapitala konkurirati z vsemi inozemskimi tovarnami.

Premog v Prekmurju. Iz Prekmurja poročajo, da so v občini Trdkova-Martinje na več mestih našli premog. Pojasnila daje orožniška postaja Gor. Lendava v Prekmurju.

Ruska industrijalna politika. V nadi, da bo znatna poljedelska produkcija vplivala tudi na razmah ruske industrije, je sovjetska vlada sklenila, da ne bo naročala lokomotiv v inozemstvu, ampak da se bodo kolikor mogoče izdelovale doma. Vlada ima baje tudi namen, izdati ukaz ruskim lokomotivkam (tvornicam za lokomotive), da morajo postaviti 500 lokomotiv.

Denarstvo.

Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 8. novembra 1922 smo imeli 5146.9 milijonov dinarjev papirnatega denarja v prometu. Stanje papirnatega denarja se je pomnožilo v zadnjem tednu za 28.8 milijonov dinarjev.

Cena zlata na Poljskem. Po službeno objavljenih tečajih se plača na Poljskem za zlat rubelj 6603 mark, za zlato marko 3057, za avstrijsko zlato krono 2600, za zlat frank 2476 in za grani zlata 8532 mark.

Olajšave v avstrijskem deviznem prometu. Z Dunaja poročajo, da se namerava obenem s konstituiranjem nove notne banke izdati odredba, ki bo nekoliko olajšala devizni promet.

Carina.

Konferenca radi izvozne carine v Beogradu. V Beogradu se je vršila konferenca interesentov radi znižanja izvozne carine za svinje. Finančni minister je zahteval, naj ostane sedanja carina (1000 Din) neizpremenjena, dočim je zahteval minister trgovine znižanje na 500 dinarjev, minister Pucelj pa na 250 dinarjev.

Za znižanje uvozne carine na vino v Češkoslovaški. Organizacija češkoslovaških vinskih trgovcev je predložila vladi predstavo, v kateri zahteva znižanje carine na uvoz tujih vin.

Carinjenje svilenih tkanin. Na tozadevno vprašanje je podalo finančno ministrstvo nastopno pojasnitev: Svile ne tkanine in odpadki svile in sirove svile se imajo cariniti po št. 335 zakona o plošni carinski tarifi, kakor svile ne tkanine sploh, kadar prihajajo v komadih, iz katerih se morejo izdelovati obleke in drugi šivani predmeti.

Promet.

Direktna telefonska zveza Beograd-Split. Ministrstvo pošte in brzojava bo zgradilo v kratkem času direktno telefonsko zvezo med Beogradom in Splitom preko Sarajeva.

Zvišanje pristojbin za skrajšani brzojavni naslov. Dodatno se razglasa, da se je zvišala tudi pristojbina za skrajšani brzojavni naslov od 120 na 200 Din na leto in sicer od 1. nov. t. l.

Zvišanje telefonskih govorilnih pristojbin med našo kraljevino in Avstrijo. Poštno ministrstvo je z odlokom št. 59.043 z dne 18. oktobra 1922 odredilo, da se na zahtevo avstrijske telegrafске uprave s 1. nov. 1922. zvišajo telefonske pristojbine med našo kraljevino in Avstrijo. Od tega dne je govorilna pristojbina na našem in avstrijskem ozemlju za posamezne pasove naslednja: V I. pasu 1 zlat frank, v II. pasu 1.50 zlatega franka, v III. pasu 2 zlate franka in sicer po enakovrednosti en frank = 15 Din. Pristojbina za telefonsko pozivnico ostane kakor doslej.

Telefonska zveza Praga-Zagreb. V zvezi z akcijo za dinarsko centralo v Pragi nameravajo tudi graditi direktno telefonsko linijo Praga-Bratislava-Gyekenyes-Zagreb.

Dobava, prodaja.

Dobava plinovega olja (nafte) in angleškega premoga. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se vrši dne 25. novembra t. l. ob 11. uri dopoludne ofertalna licitacija glede dobave 1000 ton plinovega olja (nafte) in 4.000 ton angleškega premoga. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava raznega olja in bencina. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 24. novembra t. l. ob 11. uri dopoludne ll. ofertalna licitacija glede dobave 150 ton plivnega olja, 8 ton strojnega olja in 24 ton težkega bencina. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mesa. V intendaturi IV. armijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 20. novembra t. l. ob 10. uri dopoludne javna ustmena licitacija glede dobave mesa za zagrebško garnizijo za čas od 1. decembra t. l. do 30. junija, eventualno 31. julija 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Vprašanje na delegacijo ministrstva financ in finančno deželno blagajno? Davkoplačevalec je poslal na davčni urad, kot plačilo davka na poslovni promet večjo svoto ¼, ½ in 1 dinarskih novčanic in sicer zložene in vezane po 100 skupaj. Davčni urad pa je zavrnil novčance po ¼ din., da jih ne sprejme kot plačilno sredstvo, s pripombo, da mora ta denar med ljudstvo! Vprašamo na zgor. naslov, kaj naj trgovec s tem denarjem stori? Stranke ga ne sprejmejo, poštne blagajne samo male predpisanje množine istotako železniške blagajne! Trgovec pa ga sprejme v vsaki množini ker je k temu moralno prisiljen že iz vkladnosti do stranke! — Ako torej državne blagajne ne sprejmejo v poljubnih množinah teh novčanic, naj istih država nikar ne daja v promet! — Ako pa je zakonito plačilno sredstvo, naj blagovoli p. n. zgornji naslov izdati odredbo na davčne urade, da morajo sprejemati novčance vseh vrst in v vsaki množini kot plačilo za davek! Vsaj nekdanj je bilo tako!

Gradbena banka v Mariboru. Kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd« se snuje v Mariboru zadružna gradbena banka, v kateri bi bile v prvi vrsti zastopane obstoječe stavbene zadruge in in podvzetja.

Delničarji Avstro-ogrske banke imajo dne 19. novembra v poslopu banke na Dunaju skupščino. Na dnevnem redu je: Zaščita delničarskih interesov in sklepi v svrhu odvrnitve grozečega oškodovanja.

Tržna poročila.

Somborski žitni trg (15. t. m.) Zivahno povpraševanje po blagu in slabi dovozi. Zato so cene narastle. Pšenica se trži po 1500 K, moka št. 0 po 2200 K, stara koroza po 1280—1300 K. Vreme je za setev ugodno.

Žitni trg. Na novosadski produkti borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 14.60 K, oves 22.00 kron, ječmen 10.00 kron do 10.10 K, koroza 12.30 K, pšenična moka (št. 0) 21.50 K. — Tendence čvrsta.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.084 — 0.089, Berlin 0.74 — 0.94, Budimpešta 2.40 — 2.70, Milan 280 — 286, London 273.50 — 278.50, Newyork 61 — 62, Pariz 405.50 — 410, Praga 198.50 — 201.50, Sofija 40.75, valute: dolar 60 — 61, avstr. krone 0.07, češke krone 195.50 — 198.50, marke 0.86, levi 38.50 — 40.50, leji 38 — 39.50, lire 275 — 280.

Dunaj, devize: Zagreb 289.75 — 290.25, Beograd 1159 — 1161, Berlin 9.45 — 9.75, Budimpešta 30.35 — 30.45, London 328.500 — 329.100, Milan 3341 — 3349, Newyork 73.675 — 73.825, Pariz 4894 — 4906, Praga 2347 — 2353, Sofija 531.50 — 532.50, Varšava 4.55 — 4.65, Curih 13.505 — 13.535, valute: dolarji 73.250 — 73.550, bolg levi 510 — 514, n. marke 9.35 — 10.35, funti 328.000 — 329.000, franc. franki 4835 — 4865, lire 3307.50 — 3323.50, dinarji 1153 — 1157, polj. marke 4.35 — 4.65, leji 469 — 471, švic. franki 13.420 — 13.480, češke krone 2335 — 2345, madž. krone 29.20 — 30.10.

Curih: Berlin 0.0725, Newyork 544.75, London 24.31, Pariz 36.35, Milan 24.95, Praga 17.35, Budimpešta 0.2150, Zagreb 2.23, Bukarešta 3.50, Sofija 3.85, Varšava 0.0350, Dunaj 0.0072, avstrijske krone 0.0075.

Karbid

in karbidne svetilke, priporoča cenjenim gosp. trgovcem na debelo po originalni tovarniški ceni.

Veletrgovina z železom
tovarniška zaloga karbida
Ivo Andraschitz
Maribor.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železnino
in cementom
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühleisen)
nasproti Križanske cerkve.

Nabirajte pri vsaki priliki za
TRGOVSKI DOM!

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povrnila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z. o. z. v Ljubljani.

Maraskino Morpurgo

Čašica tega delikatnega likerja je nepopisen užitek!
Priporočamo: Cognac Dalmatla Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.
Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. Morpurgo, Split.
Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovnova 9.

Trgovci

ki se zanimajo za prodajo važnih sredstev za zatiranje mrčesa itd. na sadnem drevju, vsakovrstnih poljskih in vrtnih škodljivcev, dalje peronospore, snetjavosti pri žitu itd., naj nam javijo svoje naslove, da jim pošljemo natančnejše tozadevne podatke.

Ljubljanska komerc. družba
Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

Samo na debelo!

Zimska trikotaža vse vrste nogavic, rokavic, havbce za otroke, dokolenice ter vseh barv volne.

GASPARI & FANNINGER
MARIBOR

Samo na debelo!

Suho (prekajeno) svinjsko meso

po želji pusto ali mastno — po 5 kg 120.— Din — franko pošta, razpošilja po povzetju tvrdka

Jos. Ducháč, Pakrač, Slavonija.

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“

z znamko

„Alko - modri križec“

in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno, opeko, umetni škrlj, strešno in izolacijsko lepenko, watprof, karbolinej, drvocement, razne žeblice nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta šte. 13.

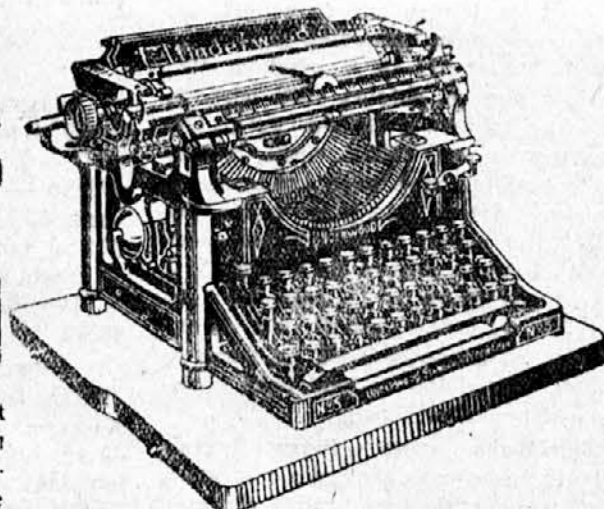
Prevzame se tudi izpeljava xylo-litnih tlakov.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekl. plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Tovarna klobukov „ŠEŠIR“

d. d. Škofja Loka

izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake

Specijaliteta: velur klobuki.

Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

Z našega skladišča v Ljubljani nudimo, dokler traja zaloga:

Potkve za konje;
„Styria“ kavine mlinčke;
Vile, jeklene, z 4 rogmi, 12" dolge;
Kladiva za gramoz (Schotterschlägel);
Cveke za pete v zabojih po 50 kg;
„Puch“ kolesa;
Svinčnike, znamke „Staedler“.

Cene zelo ugodne!

„SINTA“

industrijska in trgovska družba
z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 15

Tomaževa žindra, kalijeva sol, karnit, koks za kovače in livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

TONEJC & ROZMAN
MARIBOR.